

A "SZÉPIRODALMI KOSZORU" PROGRAMJA

Arany János életrajzából ismeretes, hogy az általa szerkesztett „Szépirodalmi Figyelőt” 1863 januárjától „Koszoru” címen jelentette meg. Nem ismeretes azonban, hogy a költő új címként először a „Szépirodalmi Koszort” választotta s 1862. október 1-én ily nevű hetilap megjelentetésére kért a Helytartótanáctól engedélyt. A hatóságok ezzel egyidőben programnyilatkozatot kértek Arany Jánostól, s ő ebben lapjának rendeltetését és tartalmát a következőképpen részletezte:

„Célja a lapnak jelesb íróinkat mind egy koszorúba gyűjtve, a magyar szépirodalom (műpróza és költészet) aesthetikai fejlődését előmozdítani, egyszersmind a műveltebb közönségnek való ismereteket kellemes formában terjeszteni. E szerint a 'Sz. Koszoru' főlappja szépirodalmi, ún. kötött és kötetlen alakú költői dolgozatok, továbbá (nem szorosan tudományos) aesthetikai, társadalmi, általános műveltség terjesztő cikkeik (ide vonhatók lévén péld., föld- és népisme, utazás, historia, sőt némely általánosb érdekű tudományág egyes mozzanatai vagy korrajza is, mivel közönség számára népszerűen előadva); melléklapja vagy tárcaja: bíráló, ismertető, mulattató tartalommal, ú.m. könyvismertetések, kivonatok, jelesb műveknél tüzetes bírálatok is, apróbb irodalmi, művészeti, társadalmi közlések a bel- és külföldről, ismeretterjesztő noticeok, színbírálatok, könyvészet, szóval mindaz, minek egy úgy nevezett literaturai lapban helye van. Képeket egyelőre nem ígér, mert minden igyekezetét a tartalom becseré kívánja fordítani, de fentartja magának, hogy idővel, kedvező körülmények közt azokat is adhasson.”

Október végén Arany ismét a Helytartótanácshoz fordult és bejelentette, hogy hetilapjának címe nem „Szépirodalmi Koszoru”, hanem „Koszoru. Szépirodalmi s általános műveltség terjesztő hetilap” lesz. Mivel a Helytartótanács eddig még nem intézkedett a költő kérelmének az ügyében, az 1862. november 7-én kiadott engedélyokirat (20.567/1862-Eln.) már a „Koszoru” címére szólt. A „Koszoru” első számában (1863. január 4.) Arany János nem ad programot, és így az idézett levéltári forrás értékesen egészíti ki e nagyjelentőségű irodalmi hetilapra vonatkozó ismereteinket.

Szabó Ferenc

ADY ENDRE DIÁKKORI VERSE 1893-BÓL, EGY EMLÉKKÖNYVBEN

A költő ifjúkorára vonatkozó kutatásokból tudjuk, hogy 1892–93-ban, a zilahi gimnázium V. osztályába kerülve Ady Endre „már sűrűn verselt”.¹ Mégis aránylag csekély az első esztendőkből fennmaradt Ady-versek száma. Bár ezekben a diákkori próbálkozásokban még kevés nyom mutat a későbbi nagy-versekre, a költő életművének teljességéből nem rekeszthetők ki.

Az ismeretlen korai versek közül való az alábbi nyolcsoros is, amelyet Görgey Mihály volt zilahi diák „Poesie” című, egykorú emlékkönyve őrzött meg. A barna vászonkötéses, kb. 60 lapos kötetke 1893 januárja és 1897 közötti, túlnyomórészt azonban 1893-as bejegyzéseket tartalmaz.² Görgey Mihály Ady iskolatársa vagy osztálytársa lehetett, s az emlékkönyvben olvasható dátum szerint szintén 1877-ben született. Az iskolatársi vagy osztálytársi kapcsolatot bizonyítja az is, hogy a bejegyzések, emlékkersek jórésze ugyanattól az Ady körüli zilahi diáktársaságtól származik, amelynek tagjai Tötös György 1959-ben előkerült diákkori emlékkönyvében szerepelnek.³ A Kovalovszky Miklós összeállításában kiadott emlékezőskötet névmutatója, névelőfordulásai alapján *hét zilahi diáktárs található Görgey Mihály emlékkönyvének bejegyzői között*. Közülük 1893-ban az alábbiak írtak a kötetkébe zilahi keltezéssel: Davidovits Sándor, Balássy Miklós, Friedmann Tibor, Teleki András, Wisky Péter, Somogyi Endre és

¹ KOVALOVSKY MIKLÓS: Ady Endre önképzőkori tag. Bp. 1943. 16.

² Az emlékkönyv ma Gyulán, Pallag Erzsébet banktisztviselő nő tulajdonában van. Közlése szerint kb. 15 évvel ezelőtt ajándékba kapta, ma már nem tudja, kítől. A kötetben szereplő Ady verse Bálint Ferenc levéltáros hívta fel a figyelmemet. Neki s az emlékkönyv birtokosának ezután is köszönetemet fejezem ki készséges segítségükért.

³ Emlékezősek Ady Endréről I. Gyűjtötte, sajtó alá rendezte és magyarázatokkal ellátta KOVALOVSKY MIKLÓS. Új Magyar Múzeum 5. Bp. 1961. 513. Az ott felsoroltak közül öten (Balássy Miklós, Friedmann Tibor, Somogyi Endre, Halmágyi Zsolt, Wisky Péter) szerepelnek bejegyzéseikkel Görgey Mihály emlékkönyvében.